GAZETA TRANSILVANIEI.

REDACȚIUNEA ȘI ADMINISTRAȚIUNEA:
BRAȘOVŬ, piața mare Nr. 22.
„GAZETA“ IESE ÎN FIECARE ḐI.
Pe unŭ anŭ 12 fior., pe șése lunĭ 6 fior., pe trei lunĭ 3 fior.
România și străinătate:
Pe anŭ 36 fr., pe șése lunĭ 18 fr., pe trei lunĭ 9 francĭ.

ANULŬ XLVII.

SĔ PRENUMERĂ:
la poște, la librării și pe la dd. corespondențĭ.
ANUNCIURILE:
O seriă garmondŭ 6 cr. și timbru de 30 cr. v. a. pentru fiecare publicare
Scrisorĭ nefrancate nu se primescŭ. — Manuscripte nu se retrămitŭ.

Nr. 199. *Duminecă 21 Octomvre (2 Noemvre)* 1884.

1784.

Brașovŭ 1 Nov. st. n.

Mâne se împlinescŭ o sută de anĭ de când s'a proclamatŭ revoluțiunea lui Horia la biserica din Curechiu.

Cu cincĭ anĭ înaintea marei revoluțiunĭ francese țĕranii românĭ din Munții apusenĭ au înălțatŭ stégulŭ libertății și s'au sculatŭ în contra opresorilorŭ lorŭ pentru apĕrarea drepturilorŭ omului.

Și într'adevĕrŭ în acea epocă tristă și durerósă, țĕranulŭ românŭ nu mai erá omŭ. Elŭ erá tractatŭ ca vita, erá iobagiu legatŭ de gliă, n'avea nicĭ măcarŭ dreptulŭ de a se strămutá dela unŭ locŭ la altulŭ, de a'șĭ schimbá stăpânii. Nimicŭ din ce agonisea cu crunta lui sudóre nu erá alŭ sĕu propriu și ceea ce îĭ făcea viața și mai nesuferitŭ, erá estrema nenorocire de a avé nisce stăpânĭ nemiloșĭ, nesățioșĭ și tiranĭ la culme.

Ce mirare dér, că țĕranulŭ românŭ după veacurĭ de servitute amară, sătulŭ de atâtea tiranisărĭ și-a perdutŭ pațiența și a încercatŭ sĕ-șĭ stórcă cu forța recunóscerea drepturilorŭ sale de omŭ, ce i-le secuestrase nobilimea unguréscă?— „Românii au dreptulŭ sĕ se revolteze până când „vorŭ fi sclavĭ și nefericițĭ. A-i pedepsi pentru „esercitarea acestui dreptŭ însemnéză a-i pedepsi „fiind-că suntŭ ómenĭ.“ Astfeliu scriea la 1785 „unŭ apĕrătoriu alŭ poporului“ într'o scrisóre francesă adresată împĕratului Iosifŭ II.*)

Revoluțiunea lui Horia a fostŭ numai o urmare naturală a grozavei opresiunĭ sub care gemea poporulŭ românŭ p'atuncĭ. Cu tóte astea ea a produsŭ mare mirare în tótă Europa, care nu sciea că în munții Ardélului locuiesce unŭ poporŭ apĕsatŭ, care aspirá la drepturile omului și la libertatea națională, ér capulŭ revoluțiunei române erá admiratŭ pretutindenĭ ca unŭ nobilŭ luptătorŭ pentru libertate, ca o celebritate a veacului. In asemenea calitate erá serbătoritŭ și în capitala Franciei. Damele parisiane purtau la 1784 pieptănătură „à la Horia.“

Causele revoluțiunii le deslușesce destulŭ de pregnantŭ însușĭ umanulŭ și generosulŭ împĕratŭ Iosifŭ II într'o scrisóre cu data 3 Decemvre 1784 ce-o adreséză fratelui sĕu Leopoldŭ de Toscana:

„Escesele de totŭ felulŭ — scrie împĕratulŭ — comise de mai mulțĭ anĭ din partea posesorilorŭ, au causatŭ plângerĭ generale din partea tuturorŭ locuitorilorŭ Transilvaniei și *cu deosebire din partea națiunei române.* Dér nicĭodată nu s'a pututŭ face sĕ se pună unŭ capĕtŭ acestorŭ escese, nicĭ sĕ se întroducă unŭ regulamentŭ urbarialŭ. Maiestatea Sa, de fericită memoriă (Maria Teresia) făcuse tóte, ce-șĭ póte închipuĭ unŭ omŭ. In fine eu amŭ ajunsŭ ca sĕ le reducŭ încâtva prin guvernŭ și prin cancelariă, *dér încă nu s'a espediatŭ nimicŭ.* Funcționarii domeniului din Zlatna, care se aflá sub direcțiunea despărțĕmĕntului de mine, s'au distinsŭ cu deosebire *prin totŭ felulŭ de extorsiunĭ.* Cu tóte plângerile repețite ale țĕranilorŭ și pe lêngă tóte comisiunile câte au fostŭ trimise, nu amŭ pututŭ ajunge sĕ facemŭ ca sĕ înceteze plângerile acestea. In fine aflându-mĕ chiar eu însumĭ în anulŭ trecutŭ în țéra acésta, am făcutŭ atâtŭ, că a fostŭ delegată o nouă comisiune, ale cărei rapórte trebuiéu făcute de-adreptulŭ la Viena. Unŭ raportŭ de aceste a și sositŭ aicĭ încă din luna Martie, dér departamentulŭ minelorŭ l'a lăsatŭ sĕ zacă până în luna lui Noemvre. Afară de aceea țĕranii au mai trămisŭ aicĭ și deputațĭ, și deputații aceștia au primitŭ dela cancelaria Ungariei o asigurare în scrisŭ, că n'au decâtŭ sĕ se întórcă acasă și se aștepte liniștițĭ decisiunea, care va urmá, fără sĕ se témă de nimicŭ. Dér deputații aceștia abia au ajunsŭ la Zlatna, și *au fostŭ arestațĭ și maltratațĭ din nou!* Indată după aceea unŭ anumitŭ Horia a adunatŭ pe țĕranĭ și i-a ațîțatŭ în contra posesorilorŭ și a funcționarilorŭ, ḑicêndŭ că e în contra ordinelorŭ împĕratului, ca se tracteze astfelŭ cu dênșii, în fine ei cereau sĕ fie încorporațĭ în districtele militari...“

Va se ḑică țĕranii românĭ se plângeau mereu la împĕratulŭ de tóte nedreptățile. Impĕratulŭ dá ordine guvernului și cancelariei pentru îmbunătățirea stărei lorŭ, dér aceste ordine împĕrătescĭ nu se executau. Urmarea a fostŭ că țĕranii nu mai putéu aștepta nicĭ o ușurare din partea autoritățilorŭ din țéră și în culmea desperațiuuei lorŭ ḑicéu, că „domnii cércă numai sĕ-i asupréscă în contra voinței împĕratulni.“

„De aicĭ,“ adauge împĕratulŭ în scrisórea memorată, „șia-au formatŭ planulŭ ca sĕ ardă casele posesorilorŭ și sĕ-i alunge ferindu-se totodată ca sĕ atingă satele și orĭce lucrurĭ, carĭ aparțineau de-adreptulŭ suveranului. Foculŭ s'a estinsŭ din ce în ce mai multŭ și Românii nemulțămițĭ cu totulŭ trimiseră din satŭ în satŭ ordine ca venite din partea mea se nimicéscă pe nobili, lucru ce țĕranii nu întârḑiară ca sĕ-lŭ esecute.“

Foculŭ teribilŭ alŭ revoluțiunei odată isbucnitŭ a causatŭ multă stricăciune de amêndouĕ părțile. Au comisŭ țĕranii românĭ escese sângeróse, dér nobilii ungurĭ nu numai că nu li-au rĕmasŭ datori, ci i-au întrecutŭ cu multŭ. Insușĭ împĕratulŭ Iosifŭ spune cu oróre, că „între altele nobilii au arestatŭ 37 de țĕranĭ. cărorŭ le tăiară capulŭ într'o singură ḑi fără nicĭ o formă de procedură.“

Umanulŭ principe conjură pe guvernatorulŭ Transilvaniei, ca se cerce tóte spre a pune capĕtŭ asupririlorŭ, căcĭ „poporulŭ numai tratându-lŭ cu ecuitate, cu iubire și încredere póte sĕ fie ținutŭ în frêu într'unŭ modŭ stabilŭ.“

Dér la 1784 nu se tractá numai și numai de drepturile omului, ci se deșteptase puternicŭ în inimile țĕranilorŭ românĭ și sĕmțulŭ naționalŭ și religiosŭ. La acésta a contribuitŭ multŭ convingerea, ce ia cuprinsŭ în desperarea lorŭ, vĕḑêndŭ că nu mai aflau nicĭ unŭ scutŭ la autoritățile civile, convingerea, că pentru ei nu-i scăpare până ce vorŭ avé domnĭ și funcționarĭ ungurĭ. De aci strigătulŭ revoluțiunei din 1784 ca se fie stinșĭ domnii și funcționarii ungurĭ.

Eată unde duce tirănia neîmpĕcată a celorŭ ce au puterea în mână!

„Eu recunoscŭ pe deplin —“ ḑice împĕratulŭ Iosifŭ totŭ în scrisórea către guvernatorulŭ țĕrei — că e fórte greu de a puté aflá unŭ mijlocŭ în contra urei naționale și de religiune, care a ajunsŭ la estremŭ și care se manifestéză la tóte ocasiunile între Românĭ și Ungurĭ, anume unŭ mijlocŭ cum se pótă trăi împreună amêndoue națiunile aceste într'unŭ modŭ liniștitŭ, ecuitabilŭ și spre binele comunŭ. fiindcă și așa unii fără de alții nicĭ nu potŭ se esiste.... Dér singurulŭ mijlocŭ ce esistă este, și D-ta trebue sĕ facĭ totŭ până la estremŭ, ca în ținuturile revoltate sĕ depărtezĭ din administrațiunea publică pe toțĭ ómenii aceia, a cărorŭ ură, neîncredere și rĕsbunare țĭ se va păré că e neîmpăcabilă...“

De unde se fi pututŭ aduce guvernatorulŭ alțĭ funcționarĭ, carĭ se tracteze poporulŭ cu ecuitate, cu iubire și cu încredere, când toțĭ erau vrășmașii acestui nefericitŭ poporŭ?

Horia și cu soții lui vedeau, că aicĭ numai o cură radicală putea ajutá și de aceea ei cereau „tisturĭ“ și diregătorĭ românĭ. Ei n'au luptatŭ numai pentru libertatea individuală ci și pentru libertatea națională a poporului românŭ.

Incă înainte de o sută de anĭ au prevĕḑutŭ așadéră conducĕtorii revoluțiunei țĕrănescĭ, că o națiune fără libertate națională nu póte trăĭ, că unŭ poporŭ, care n'are deregĕtorĭ sĕĭ proprii și limba sa națională va fi totdéuna sclavulŭ altuia.

Ceea ce au doritŭ căpitanii revoluțiunii dela 1784 n'au pututŭ dobêndi. Mișcarea lorŭ a fostŭ curêndŭ suprimată și ei înșișĭ au trebuitŭ sĕ sufere o pedépsă de mórte crâncenă.

Unŭ folosŭ mare și neprețuibilŭ însĕ totŭ a adusŭ sângele vĕrsatŭ la 1784. Incă în anulŭ următorŭ, la 1785, împĕratu.ŭ Iosifŭ desființă servitutea personală a iobagilorŭ din Transilvania și Ungaria. Iobagiulŭ nu mai erá de aci în colo legatŭ de gliă, putea sĕ-șĭ schimbe stăpânii, avea așa numitulŭ dreptŭ de liberă migrațiune. Sórtea lui prin acésta se ușură multŭ.

De atuncĭ au trecutŭ o sută de anĭ, unŭ veacŭ întregŭ, timpŭ destulŭ de îndelungatŭ pentru ca sĕ se ștérgă tristele reminiscințe și sĕ se védă figurile mărețe ale lui Horia, Cloșca și Crișanŭ în adevĕrata lorŭ lumină, ca apĕrătorĭ ai libertății poporului românŭ, pentru care și-au sacrificatŭ viéța.

*) Vedĭ »Revoluțiunea lui Horia« de Nic. Densușianu. Bucurescĭ 1884.

CRONICA POLITICĂ.

In ședința dietei croate dela 29 Octomvre, referentulŭ Gyuricĭ motivéză proiectulŭ de lege privitorŭ la sistarea jurilorŭ în delicte de pressă, desvóltă istoria libertății pressei în statele culte moderne și conchide că mĕsurile propuse suntŭ cerute de împrejurărĭ. Zsivcovicĭ vorbesce în favórea jurilorŭ și îĭ apĕră ca pe o instituțiune strênsŭ legată cu viéța constituțională; arată periculele ce s'ar ivi, degradându-se jurii la trépta unui tribunalŭ de partidă. Banulŭ liniștește pe Zsivcovicĭ printr'unŭ discursŭ, în urma căruia maioritatea primesce suspendarea jurilorŭ pe trei anĭ.

Totŭ în acea ședință, Milekicĭ face interpelarea în afacerea închiderii granițelorŭ dinspre Sêrbia din causa bólei de gură și de unghii a porcilorŭ și cere suspendarea acestei mĕsurĭ, care nu e justificată și care causéză mari pagube comerciului.

*

Progresele democrației sociale în Germania suntŭ uimitóre. Legea în contra socialiștilorŭ, care îĭ oprea d'a ține întrunirĭ, nu numai că nu le-a răritŭ rêndurile ci din contră tocmai a contribuitŭ la înmulțirea și organisarea lorŭ. In întâia periódă a legislaturei Reichstagului germanŭ, democrații socialĭ avéu numai doi representanțĭ; în a treia periódă însă avéu doispreḑece, ér acum numĕrulŭ deputaților lorŭ a crescutŭ în modŭ de necreḑutŭ. In Reichstagulŭ trecutŭ ḑicea deputatulŭ democratŭ Liebknecht: »Prințulŭ Bismarck crede, că a pusŭ mâna pe noi, dér amŭ pusŭ noi mâna pe elŭ!« In 1881 statistica electorală oficială îndrăsnea sĕ ḑică, că democrația socială n'are nicĭ unŭ cercŭ electoralŭ sigurŭ, și acum cei mai popularĭ candidațĭ ca Virchov, Richter și alții n'au pututŭ sĕ întrunéscă maioritatea voturilorŭ. Acésta e cu atâtŭ mai uimitorŭ, cu câtŭ se scie, că

legea încontra socialiştilorŭ a fostŭ aspru mânuită. Dar alegerile actuale mai dovedescŭ unŭ lucru: crescêndŭ numĕrulŭ democraţilorŭ socialĭ, cresce şi numĕrulŭ antisemiţilorŭ. La alegerile din Berlinŭ s'au datŭ 68,000 voturĭ pentru candidaţii democraţĭ socialĭ şi alte 50,000 pentru agitaţiunea antisemită. Nicĭ liberalii, nicĭ prinţulŭ Biszmarck, nicĭ alte partide nu se potŭ lăudá cu isbânda. Dar se potŭ lăudá Bebel, Hasenclever, Liebknecht. Acéstă stare de lucrurĭ i-se atribue prinţului Bismarck, care într'unŭ momentŭ de mânĭă jurase, că până la ultima-i rĕspirare va combate liberalismulŭ.

*

Cartea albastră, ce a presentat'o guvernulŭ englesŭ parlamentului, arată instrucţiunile, carĭ s'au datŭ din partea guvernului generalului Wolseley pentru espediţiunea de la Nilŭ. Sĕ ḑice în acésta instrucţiune, că scopulŭ principalŭ alŭ espediţiunii este de a eliberá pe generalulŭ Gordonŭ şi pe colonelulŭ Stewart din Chartum. După ce se va ajunge acésta ţintă nu se vorŭ continuá mai departe operaţiunile. Wolseley sĕ nu se intereseze nicĭ de Cassala care se va despresura de la Suachimŭ séu Masaua, nicĭ de Darfur nicĭ de alte locurĭ de la ecuatorŭ care se află dincolo din câmpulŭ operaţiunilorŭ, nicĭ de Sennaar care privesce pe Gordon, ci sĕ silêscă de a efeptui o retragere sigură a garnisónei egiptene de la Chartum şi a amploiaţilorŭ civilĭ carĭ ar voi se se întórcă cu familiile lorŭ la Egiptŭ. În privinţa Sudanului Anglia ar vedé bucurosŭ unŭ guvernŭ în Chartum cu administraţiune internă cu totulŭ independentă de Egiptŭ. Guvernulŭ egiptênŭ voiesce să dea subsidii la toţĭ capii séu la mai mulţĭ capĭ, carĭ au destulă autoritate spre a susţiné ordinea în valea Nilului dela Vady-Halfa până la Chartum şi promitŭ de a ţiné pace cu Egiptulŭ şi de-a împedecá tóte invasiunile în Egiptŭ; a doua de a promova negoţulŭ cu Egiptulŭ; a treia de a împedecá tóte incursiunile pentru vinderea şi prinderea sclavilorŭ. Wolséley este autorisatŭ de a încheia o convenţiune sub condiţiunile de mai susŭ. Totuşĭ capii semenţiei, abstracţiune făcêndŭ de plata subsidiilorŭ trebue sĕ se radime pe puterile lorŭ proprii, deórece nicĭ Anglia, nicĭ Egiptulŭ nu póte luá asupra sa responsabilitatea în valea Nilului spre méḑă ḑi de Wady-Halfa.

Nunta de aurŭ dela Sigmaringen.

»Kölnische Zeitung« primesce din Sigmaringen următórele informaţiunĭ cu dată de 22 Octomvre:

Se pare că şi cerulŭ a participatŭ ca serbătórea sĕ fi de aurŭ; erĭ a eşitŭ unŭ sóre caldŭ şi lucitorŭ precum de mai multe sĕptĕmânĭ nu s'a vĕḑutŭ şi precum rareorĭ se vede în a treia parte a lui Octomvre; avemŭ în fine unŭ adevĕratŭ timpŭ imperialŭ.

Întâia parte a serbărei a fostŭ serviciulŭ divinŭ în biserica oraşului, serviciu la care părechia jubilară n'a asistatŭ şi cu atâtŭ mai puţinŭ împĕratulŭ şi principele moscenitorŭ. Predica nu s'a ţinutŭ nicĭ la începutŭ nicĭ la sfĕrşitŭ. După serviciu s'a cântatŭ: »Mare Dumneḑeule pe tine te glorificămŭ« şi după acésta s'a finitŭ. După serviciulŭ divinŭ a urmatŭ întâiu primirea felicitărilorŭ la castelŭ, apoi la o oră după améḑĭ s'a datŭ dejunŭ la principele moscenitorŭ în palatulŭ sĕu pe strada Carolŭ. Dinaintea palatului este o piaţă liberă şi mulţimea de ómenĭ stătea aci ca şi pe stradă, dréptă şi largă capŭ lêngă capŭ, şi necuprinsă cu vederea. Se dă cu socotéla că oraşelulŭ care n'are decâtŭ 4,000 de locuitorĭ, erĭ zidurile sale au cuprinsŭ mai bine de 30,000. Aclamările neîncetate şi veselia poporaţiunei a făcutŭ pe împĕratulŭ sĕ se arate de mai multe-orĭ la ferĕstră.

La 5 óre după améḑĭ se strînseră şi puţinii invitaţĭ, carĭ nu facŭ parte din familie în sala cavalerilorŭ din castelŭ. Câteva momente înainte de $5^1/_2$ se auḑiră loviturile toiagului maestrului de ceremonii, care prevestía sosirea împĕratului. Bĕtrênulŭ monarchŭ apărŭ voinicŭ şi vioiu dimpreună cu principele moştenitorŭ şi străbătŭ adunarea. Aci dete elŭ încă o dovadă de bunătatea lui de inimă. Printre cei presenţĭ sé află şi vechiulŭ consilierŭ alŭ principelui d. de Eisenbek, căruia suferinţĭ grele corporale nu-i permitŭ sĕ stea de locŭ în picióre. Împĕratulŭ ca sĕ scóţă bĕtrênului orĭ-ce genă şi îngrijire sĕ duse la elŭ şi apucându-lŭ de mână îĭ ḑise: »Sciu că escĭ bolnavŭ şi nu poţĭ sĕ stai în picióre; rĕu e când cine-va îmbĕtrênesce şi vine slăbiciunea.« Intră după acésta în sala alăturată unde cortegiulŭ se rênduise şi luă locŭ în frunte, oferindŭ braţulŭ principesei Iosefina, ér principele sĕ puse în cealaltă parte a împĕratului; apoi regii, principii şi înaltele dómne urmară în ordinea pe care v'am telegrafat'o. Sosindŭ la altarŭ părechea iubilară păşi înainte, avêndŭ cei cincĭ nepoţĭ în urma lorŭ, ér celelalte părechĭ stătură unele la drépta altele la stânga altarului. Împĕratulŭ sĕ opri la stânga de regina Saxoniei, care fu la drépta altarului; înapoia lorŭ stătură Principele de coróná şi Regina României, ér curtenii şi damele de onóre stătură fie-care înapoia scaunelorŭ stăpânilorŭ lorŭ; invitaţii strĕinĭ încheiară cerculŭ în mijloculŭ salei.

Bărbaţii avéu mai toţĭ cordóne marĭ de ordine şi lanţurĭ; principele Carolŭ Antonŭ purta ca şi împĕratulŭ şi principele de corónă, peste uniforma de generalŭ, marele cordonŭ alŭ ordinului vulturulŭ Negru în briliante; principesa Iosefina avea o rochiă de atlasŭ albŭ şi strălucitorŭ de aurŭ, o cunună de mirtŭ de aurŭ pe capŭ şi diamante singurate. Sĕ-mĭ fie cruţatŭ a mai descrie magnificenţa rochielorŭ celorlalte dame, acesta e unŭ lucru la care nu mĕ pricepŭ. Strălucirea petrelorŭ preţióse a briliantelorŭ şi perlelorŭ sub foculŭ a sute de luminărĭ ce ardéu în cele douĕ enorme policandre atârnate de bogatulŭ plafondŭ, nu se póte de asemenea descrie.

Abatele Maurus Walter de Emaus a ţinutŭ cuvêntarea de ocasiune: acelora cărora le place patosulŭ trebue sĕ fi rĕmasŭ mulţumiţi, mie însă 'mĭ ar fi plăcutŭ mai bine fără acestŭ patostŭ. Când a ajunsŭ mai cu sémă sĕ vorbéscă despre copii morţĭ ai părechei princiare, despre regina Stefania şi principele Antonŭ, atuncĭ din mulţĭ ochĭ s'au scăpatŭ lacrămĭ, dar cu deosebire principesa moscenitóre a fostŭ adêncŭ afectată. După abate a înaintatŭ episcopulŭ Hefele la altarŭ, a ḑisŭ puţine vorbe dar mişcătóre, şi a îndeplinitŭ cununia a treia. La repetarea întrebărilorŭ de căsătoriă principele-mire a rĕspunsŭ cu voce puternică, apoi, după isprăvirea ceremoniei, în timpulŭ căreia (afară de discursulŭ abatelui) şi împĕratulŭ a statŭ în picióre, acesta dete braţulŭ principesei şi părăsiră cu toţii sala în ordinea în care au venitŭ.

Suitele şi óspeţii se duseră în sala de mâncare unde locurile le erau hotărîte şi unde curêndŭ apărŭ şi stăpânulŭ casei care, stete la întrare s'ascepte pe împĕratŭ. Când cele cincĭ loviturĭ de toiagŭ ale maiestrului de ceremonie resunară elŭ ḑise: »Ah! Iacă bate, înainte!« Împĕratulŭ întra tocmai pe uşe cu principésa şi cei-l'alţĭ regĭ şi principĭ urmară după dênsulŭ. Masa începu numai decâtŭ şi se compuse din douĕ-spreḑece felurĭ de mâncărĭ, ca să mai ḑicŭ că au fostŭ escelente nu e nevoe; ca principele Carolŭ Anton rarĭ suntŭ să aibă bucătării. La fie-care servici erau şi şapte păhare fine, şlefuite, de Boiemia, în carĭ se servĭ cele şapte felurĭ de vinurĭ ce ş'au datŭ. Adevĕratulŭ vinŭ bunŭ, unŭ vinŭ minunatŭ de Johanisbergŭ, s'a bĕutŭ din păhăruţe verḑi; mâncările de carne şi legume s'au datŭ în talere de argintŭ ér fructele şi prăjiturile în talere de porţelanŭ fin din vechia manufactură regală din Berlinŭ. Sala era mărétŭ împodobită iar iluminarea feerică; luminile electrice, pentru a nu supĕra vederea, erau ascunse sub globurĭ verḑĭ şi roşii, Maşina care producea electricitatea era aşeḑată într'o baracă de scândurĭ nu departe de castelŭ. Când furămŭ la friptură şi şampanie împĕratulŭ se ridică şi cu vocea clară şi puternică ţinŭ unŭ toastŭ în sănĕtatea şi fericirea părechei princiare, în căsătoria de aură. Principele mulţumĭ împĕratului şi scumpilorŭ sĕi óspeţĭ şi nu erá nimenĭ în sală care sĕ nu fi fostŭ mişcatŭ la schimbarea acestorŭ cuvinte scurte, dar ḑise din inimă şi multŭ cuprindĕtóre.

După mâncare mesenii se adunară în sala strămoşilorŭ unde li se aduse caféua. Principele avea pentru fiecare din numeroşii sĕi óspeţĭ câte o vorbă plăcută şi amicală şi fŭ astfelŭ până la urmă, seninŭ şi amusantŭ. Cândŭ m'amŭ apropiatŭ ca sé'i urezŭ fericire din partea ḑiarului de Colonia, elŭ 'mĭ a ḑisŭ: »Ţĭ mărturisescŭ că citescŭ adeseorĭ şi cu plăcere ḑiarulŭ de Colonia şi că îlŭ apreţuescŭ fórte multŭ că în multe şi în cele mai importante lucruri pentru noi vederele lui sunt şi ale mele.« Împĕratulŭ şi principele de corónă au statŭ multŭ printre óspeţĭ şi au convorbitŭ îndelungŭ cu mai mulţĭ dintre ei. După órele 9 împĕratulŭ s'a retrasŭ după dênsulŭ au urmatŭ şi alţii, cea mai mare parte însă între carĭ principele de corónă alŭ Germaniei şi Regele Carolŭ alŭ României au plecatŭ în oraşŭ sĕ vaḑă iluminaţiunea. Mărturisescŭ c'amŭ vĕḑutŭ multe oraşe iluminate, dér aşa de frumosŭ ca Sigmaringen nicĭ unulŭ încă. Nu erá nicĭ o ferĕstră în totŭ oraşulŭ, nicĭ unŭ turnuleţŭ ori unŭ colţŭ eşitŭ mai afară care sĕ nu fi fostŭ iluminatŭ, erá minune de frumseţe.

Astăḑi sunt expuse în museulŭ princiarŭ darurile făcute părechei jubilare, numĕrulŭ lorŭ este legiune. De remarcatŭ sunt portretele în uleiu ale împĕratului şi împĕrătesei, portretele în reliefŭ ale principelui şi principesei de corónă a Germaniei, turnate în bronzŭ şi cu rame de ştejarŭ artisticŭ lucrate, portretulŭ reginei Angliei în rame de argintŭ, o acuarelă de mâna principesei moştenitóre, adrese şi felicitărĭ în legăturĭ artistice etc.

Astăḑi la $1^1/_2$ óre după améḑĭ împĕratulŭ şi fiulŭ sĕu ne au părăsitŭ érăşĭ, după ce trenulŭ a plecatŭ împĕratulŭ mai stătŭ multŭ la ferĕstră mişcatŭ de aclamările mulţimei şi făcêndŭ cu mâna semne de ḑiua bună.

În fine acéstă serbare jubiliară a fostŭ din tóte privinţele măréţă şi membrii familiei trebue sĕ vorbéscă cu mândrie despre dânsa până în cele de pe urmă ramuri ale nemului.

Deschiderea sobraniei bulgare.

Cu ocasiunea deschiderei adunărei legiuitóre bulgare în Sofia, principele Alexandru a pronunţatŭ următorulŭ diacursŭ:

Domnilorŭ deputaţĭ! După ce representaţiunea naţională s'a constituitŭ în modŭ definitivŭ la Tîrnova, 'mĭ este plăcutŭ de a vĕ regăsi aḑĭ strînşĭ în sesiune ordinară în capitală, plinĭ de ardóre pentru a lucrá la progresulŭ Principatului în spiritulŭ Constituţiunei restabilite. Simţescŭ cea mai mare plăcere de a esprimá aicĭ d-lorŭ deputaţĭ sincerile mele mulţămirĭ naţiunei Bulgare pentru devotamentulŭ ce are cătră tronulŭ meu şi pentru sentimentele de credinţă şi de iubire de care este animată pentru persóna mea. Suntŭ fericitŭ de a putea să vĕ comunicŭ că ţéra nóstră continuă a fi objectulŭ bunei voinţe a marilorŭ Puterĭ şi în particularŭ a Rusiei, liberatórea nóstră. Guvernulŭ meu va pune tóte îngrijirile pentru a conserva bine-voitórele sale disposiţiunĭ. 'Mĭ place a crede că neînţelegerile şi divergenţele de vederĭ, ce s'au produsŭ între unele State vecine şi noi, nu vorŭ lipsi de a fi aplanate şi că starea normală nu va întârḑia de a se restabiji.

Mĭ pare bine d-lorŭ deputaţĭ, că cestiunea vămilorŭ dintre Principatŭ şi Rumelia orientală, unite cu noi prin legăturĭ de frăţiă, a fostŭ resolvată în avantagiulŭ reciprocŭ alŭ populaţiunilorŭ de ambele părţĭ ale Balcanilorŭ. În ce privesce cestiunile din năuntru ale Principatului constatŭ cu plăcere bunele şi pacînicele disposiţiunĭ ale poporului meu, precum şi aspiraţiunile sale cătră desvoltarea sa morală şi materială.

D-lorŭ deputaţĭ, guvernulŭ meu, cu totŭ timpulŭ scurtŭ de care a dispusŭ, a pututŭ prepará diversele proiecte de legĭ privitóre la deosebitele ramure ale administraţiunei şi în deosebĭ a financelorŭ, a cărora bună ordine este celŭ mai bunŭ temeiu a prosperităţei ţĕrei.

Printre proiectele de legĭ ce vorŭ fi supuse, trebue sĕ menţionezŭ pe »celea privitóre la impositulŭ fonciarŭ (emlak), la patente, la comptabilitatea ſbugetului şi la curtea de compturĭ. Atragŭ în modŭ specialŭ, d-lorŭ deputaţĭ, seriósa vóstră atenţiune asupra angajamentelorŭ nóstre privitóre la drumulŭ de ferŭ Tsaribrodŭ-Vacacelŭ, angajamente a cărora termenŭ fixatŭ pentru începutulŭ punerei în execuţiune a şi sositŭ. În cercetarea tuturorŭ proiectelorŭ de legĭ supuse deliberărilorŭ d-vóstre, contezŭ pe înţelepciunea şi patriotismulŭ de care sunteţĭ însufleţiţĭ şi chemândŭ asupra lucrărilorŭ şi ostenelelorŭ vóstre bine-cuvêntarea celui A-Totŭ-puternicŭ, declarŭ deschisă sesiunea ordinară a celei a 5-a adunărĭ naţionale!

SCIRILE ḐILEI.

»Kolozs. Köz.« ne aduce scirea, că institutulŭ de nebunĭ din Sibiiu sĕ va strămuta la Clujŭ. Totodată îşĭ esprimă bucuria ḑicêndŭ că acolo îĭ este loculŭ celŭ mai potrivitŭ.

Totŭ aşa ḑicemŭ şi noi, că acolo îĭ este loculŭ.

—0—

La vênătórea făcută în ḑilele trecute de magnaţii ungurĭ în munţii Gurghiului, comitele Wurmbrand a împuşcatŭ unŭ ursŭ, ér Geza Salomon unŭ ursŭ şi unŭ porcŭ sĕlbaticŭ.

—0—

Kolozsvári közl dela 31 Octomvre ḑice, că centenarulŭ luĭ Horia şi Klosca totuşĭ se va serba în Bucurescĭ. Apoi reproduce programulŭ festivităţii şi ḑice: „Videremo! Vomŭ raporta cetitorilorŭ noştri despre acestŭ mai nou cultŭ alŭ eroilorŭ. Eroii cei mai noi însă numai acum se redică în Bucurescĭ, adecă tinerimea universitară. Ḑiarele nóstre române ne totŭ aruncă în ochĭ espectoraţiunile tinerimei nóstre faţă cu Silasi, dar scandalele medicinistilorŭ începute în anulŭ trecutŭ şi continuate şi în presentŭ în contra d-rului Râmniceanu, nujenéză de locŭ. Suntemŭ curioşĭ a sci acum, până când îşĭ vorŭ mai bate jocŭ ultraiştii românĭ de cultura tinerimei nóstre. Cu atâtŭ mai vêrtosŭ, de óre-ce insultele tinerimei bucureştene suntŭ nemotivate, ci suntŭ numai de caracterŭ politicŭ. Profesorulŭ Râmniceanu este consângénŭ, cu amiculŭ alianţei nóstre austro-maghiare române.«

Amŭ vré sĕ scimŭ, în care ḑi de peste anŭ cei dela ḑiarulŭ clujanŭ au fericirea de a face măcar o sinsingură observare la loculu ei?

—0—

»L'Indépendance roumaine« comunică, că a apărutŭ o broşură fórte frumósă intitulată »Centenarulŭ revoluţiunei române de la 1784.« Sub numele celorŭ trei eroi se citesce ca epigrafŭ:

Dragă frate de departe,
Trămite-mĭ o ţîrŭ de carte,
Fie scrisă câtŭ de rĕu,
Numai s'o potŭ citi eu!

Broşura conţine portretele eroilorŭ şi vr'o 40 de bucăţĭ alese, subscrise de George Misailŭ, Al. I. Hodoşŭ şi alţii.

—0—

„Carpații« din Craiova publică prog'amulŭ serbării-centenarului lui Horia. 1. Séra la ora 9 precisŭ, serbarea va începe prin cântarea marșului românŭ: »Deșcéptăte Române», esecutatŭ de corŭ cu acompaniamentŭ pe piano ținutŭ de d-na Caselli. 2. D-nu I. Ath. Mitescu va face o disertațiune asupra revoluțiunii române din 1784. 3. D-na Maria Theodorini va recita oda »La Transilvania,« de Valerianŭ Ursianu. 4. D-șóra Fulvia Olteanu va esecuta pe piano rapsodia română de Antonie Sipos. 5. D-șora Aurelia Faur va cânta acompaniată pe piano, »Doina Română ‹ 6. D-șóra Maria Chițu va esecuta pe piano pot-pouri asupra unorŭ arii românescĭ, de Fr. Lorencz. 7. D-șóra Aurelia Chițu va cânta aria »Adio la Carpațĭ' de I. Vasilescu. 8. Imnulŭ »Gintei Latine' musica de »Marchetti' cântatŭ de corŭ cu acompaniamentŭ pe piano de d-na Caselli. După unŭ intervalŭ de unŭ cuart de oră, mai mulțĭ distinșĭ domnĭ și dómne vorŭ esecutá danțulŭ naționalŭ ardelénŭ „Romanulŭ« — după terminarea căruia va începe Balulŭ. Produsulŭ acestei serbărĭ este destinatŭ de societatea »Carpații Românĭ' din Craiova, pentru înființarea unei scóle române în țéra Sécuilorŭ.

—0—

Consiliulŭ profesoralŭ alŭ facultății de medicină din Bucurescĭ a luatŭ, pe câtŭ se dice, următórea hotărîre: »In casŭ când cei ce nu vorŭ sĕ depună esamenele vorŭ fi în maioritate, atuncĭ se va închide facultatea de medicină pentru unŭ anŭ. In casŭ când vorŭ fi în minoritate, vorŭ fi eliminațĭ din facultate.«

—0—

Biserica catolică a amenințatŭ pe cei ce se vorŭ duela și pe secundanțĭ cu-o excomunicare fórte aspră, denegându-le chiar și îmormêntarea religiósă. Episcopulŭ din Poitiers nesciindŭ, décă anatema s'arŭ puté estinde și asupra altorŭ persóne asistente la actulŭ duelului, a adresatŭ o epistolă cătră congregațiunea din Roma. Cardinalulŭ Monaco, președintele congregațiunei, a rĕspunsŭ că la actulŭ duelului, orĭ cine s'ar afla fie medicŭ, séu orĭ care altulŭ, va fi escomunicatŭ.

—0—

»L'Indépendance belge« vestesce că în curêndŭ se va face unŭ congresŭ internaționalŭ de studențĭ, cu ocasia aniversării anului alŭ 50-lea alŭ înființării Universității din Bruxelles, una din cele mai bune scóle din Europa. Intr'o întrunire pregătitóre ce s'a ținutŭ, s'a hotărîtŭ a se da președința de onóre bĕtrânului mare scriitorŭ francezŭ Victorŭ Hugo.

—0—

Artista Sarah Bernhardt vestită atâtŭ prin jocŭ câtŭ și prin aventurile'i amoróse, e greu bolnavă, ba după cum dicŭ unii chiar nebună. După scirile din Parisŭ, causa acestei stărĭ e — totŭ pârdalnica de dragoste. A plecatŭ de la ea poetulŭ Richepin, pentru care Sarah îșĭ părăsise — după o di de fericire — pe bărbatulŭ sĕu Damala.

—0—

Mare bucuriă este în totŭ imperiulŭ Padișahului, pentru că s'a înduratŭ a desființa dreptulŭ de timbru pentru..... batiste (naframe), atâtŭ de trebuincióse orientalilorŭ.

Afacerea statutului agrarŭ în Cohalmŭ.

Cohalmŭ, 23 Oct. 1884.

Causa statutului agrarŭ în opidulŭ nostru din tómna trecută încóce s'a ventilatŭ multŭ prin alte diuare și mai cu sémă în »Sbge. deutsches Tageblatt« din Sibiu, prin véră însă și prin »Telegr. Rom.' și mai pe urmă în »Hermanstädter Zeitung.«

Causa acésta este de unŭ interesŭ atâtŭ de însemnatŭ, încâtŭ credŭ a face unŭ serviciu cetitorilorŭ „Gazetei Trans.« și respective Românilorŭ ce trăiescŭ prin fostulŭ fondŭ regiu, dându-le o icónă despre luptele ce le avemŭ cu conlocuitorii noștri Sașĭ, carĭ umblă cu totŭ felulŭ de apucăturĭ a ne isolá dela usulŭ beneficielorŭ comune tuturorŭ civilorŭ acestui opidŭ.

Și ca On. lectorĭ sĕ se potă informá despre intențiunile lorŭ lasŭ se urmeze în traducere fidelă o corespondință originală a lui »S. D. Tageblatt, datată Cohalmŭ în 21 Sept. și apărută în 23 Sept. a. c. ce pórtă titulă: »Lupta opidului Cohalmŭ întru regularea referințelorŭ economice-agrarie.«

«In fruntea acestei convorbirĭ după putință scurte și obiective, în care cetitorii »Tgblattului« vorŭ reafla multe lucrurĭ cunoscute, a cărorŭ repețire în interesulŭ strînsei legăturĭ regretŭ că nu se potŭ evitá, așŭ pune întrebarea: *Autorisate suntŭ representanțele comunale, ca organe instituite de comunitatea întrégă, sĕ reguleze interesele și sĕ administreze averea comunală, se dispună de acésta în calea legei, și în exercițiulŭ acestei autorităță sĕ pótă statorì și încassa, în favórea casei alodiale, dela locuitorĭ taxe pentru vitele ce pășunescŭ pre pămêntulŭ comunalŭ?* Consciu de a fi înțelesŭ de toțĭ bărbații într'adevĕrŭ serioșĭ ai opidului nostru, așŭ rugá pe fiecare cunoscătorŭ de causă și lege, încâtŭ acela s'ar interesá și ar vrea sĕ înainteze o causă bună, sĕ ne comunice în acestŭ respectŭ publice orĭ privatŭ convingerile sale. Indreptățirea la acéstă întrebare și rugare, ce pare póte enigmatică, mĕ silescŭ sĕ o dovedescŭ prin mai susŭ promisa espunere. In totŭ casulŭ, acéstă cestiune mai póte devenì adi mâne încă în órecare comună din fundulŭ regiu o cestiune înfocată, și din acestŭ motivŭ merită unŭ interesŭ mai multŭ decâtŭ localŭ, abstragêndŭ dela aceea, că și acesta aruncă o mică rază viă asupra politicei ministeriale de a dispune.

Cohalmulŭ și-a făcutŭ în anulŭ 1870 unŭ statutŭ agrarŭ, carele în 1871, după primirea aprobărei superióre, a întratŭ în viéță. Acela statorea, că estinderea dreptului de pășunatŭ sĕ se acomodeze după mărimea dărei plătite, respective după mărimea și bunătatea posesiunei de pămêntŭ privatŭ, și statorise, de fiecare capŭ de vită, anumite taxe de pășunatŭ în favórea casei comunale. Cu acéstă hotărîre, crescătorii de vite românĭ[1]) din Cohalmŭ dela începutŭ n'au fostŭ mulțămițĭ și numai silițĭ s'au supusŭ acestei nouĕ situațiunĭ. Ca sĕ o modifice, intentară procesŭ, însĕ nu putură câștigá nimicŭ, până ce nu trimiseră în 1883 o deputațiune în Pesta la ministerŭ. Acesta recvirà actele referitóre la statutulŭ combătutŭ și cu emisulŭ din 3 Octomvre 1883 Nr. 57,654 anuléză statutulŭ agrarŭ Cohalmênŭ.

Acestŭ emisŭ sună în traducere:

Nr. 57,654.
VI. *Ministerulŭ r. u. de interne.*

Oficiului comitatensŭ alŭ Ternavei-marĭ în Sigișóra·

Cu referire la raportulŭ subșternutŭ în 24 Aug. a· c. Nr. 8026 de cătră vicecomitele comitatensŭ, domnului ministru de agricultură, industrie și comerciu, și de acolo aicĭ îndreptatŭ, prin care a așternutŭ actele referitóre la statutulŭ de câmpŭ alŭ opidului Cohalmŭ, încunosciințezŭ oficiulŭ comitatensŭ, că acestŭ statutŭ din împrejurarea că în sensulŭ § 15 art. de l. XXXVII din anulŭ 1880 aicĭ n'a căpĕtatŭ aprobare, în înțelegere cu d. Ministru îlŭ dechiarŭ de fără valóre, și totŭ odată observezŭ că, încâtŭ amintitulŭ opidŭ ar dorí formarea unui nou statutŭ de poliță de câmpŭ, Vĕ aibă ca orientare următórele:

1. Statutulŭ nu se póte estinde la determinațiunile speciei și modului cum ar fi sĕ se foloséscă posesiunea pământului privatŭ, căcĭ spre acésta este chiămată maioritatea posesorilorŭ de pămêntŭ în proporțiune cu posesiunea lorŭ, și încâtŭ in acestŭ respectŭ nu s'ar puté unì, ar poté căutá ajutorŭ numai la judecătoriele regescĭ.

2. Statutulŭ nu se póte estinde nicĭ asupra regulărei dreptului de folosință, ce'lŭ au locuitorii asupra órecărei posesiunĭ comunale, pentru că încâtŭ o astfelŭ de regulare nu s'ar puté efeptuí pe cale amicală, a decide este chiămată Judecătoria conf. § 107 art. d. l. XVIII din 1871.

Nicĭ susținerea forței de păscutŭ (Triftzwang)[2]) nu se póte esprima în unŭ statutŭ comunalŭ, pentru că unŭ atare conclusŭ ar isbì în § 22 art. d. l. XVIII ex 1871 Aici aflu de necesară observarea, că împărțirea hotarĕlorŭ (flurzwang), în comunele cu hotarĕ regulate[3]) este a se susțíné până va urmá regularea posesiunei. Despre acésta vei binevoi a încunosciința partidele interesante în modulŭ prescrisŭ.

Budapesta, 3 Octomvre 1883.

Iosifŭ Pronay mp.
secretarŭ de statŭ.

Autorii (séu mai bine născocitorii) statutului casatŭ prin acestŭ emisŭ ministerialŭ au urmăritŭ cu elŭ în modŭ invederatŭ unŭ scopŭ triplu. Ânteiu au vrutŭ ca pămêntulŭ comunalŭ sĕ devină mai multŭ folosibilŭ pentru casa comunală, ca până acilea. Dela acésta sé pretindea din anŭ în anŭ mai multŭ. Representanțele confesiunilorŭ locale, și nu mai puținŭ cea gr. or. carea voia sĕ-șĭ zidéscă, respective sĕ 'șĭ cumpere edificiu scolasticŭ, ceea ce-i și succese în urma ajutorului primitŭ din casa alodială precum și confesiunea gr. cat. petiționară mai în toțĭ anii după ajutóre în favorulŭ scólelorŭ din casa alodială[4]). Representanța comunală era parată de ajutorŭ, însă de unde sĕ ia? S'a ivitŭ necesitatea de a ilumina stradele[5]). Spre acestŭ scopŭ érășĭ au trebuitŭ banĭ. In piața opidului nostru atâtŭ de sĕracă din respectulŭ apci a trebuitŭ condusă apa de beutŭ. Necesitatea aceleia nu se puté disputá; însĕ conducerea apei costa bani[6]). (va urma).

[1]) Die romänische Viehzüchter. Sub acéstă espresiune înțelege corespondința că Românii suntŭ numai crescĕtorĭ de vite, respective speculanțĭ de vite, încâtŭ le crescŭ pe pămêntŭ săsescŭ și apoi speculéză cu ele, și nu vrea se recunóscă că Românii din Cohalmŭ suntŭ cetățenĭ agricolĭ și ca atarĭ ținŭ numai atâtea vite, câtŭ le birue posesiunea lorŭ și dreptulŭ lorŭ în pășunea comunală.

[2]) In originalŭ se dice: A forda kényszer fentartása sem mondhatóki egy községi szabályrendelteben, mert etc. ér romănesce tradusŭ la înțelesŭ ar fi: Nici modulŭ împĕrțirei (aplicărei) hotarelorŭ nu'lŭ póte determiná unŭ statutŭ comunalŭ pentru că etc

[3]) Originalŭ sună: Itt azonban szükségesnek tolalom megjegyezni, hogy rendezetlen határu Köségekben a forda kényszer etc. va se dică în comunele cu hotară neregulate etc.

[4]) Corespondinței îi convine a atinge numai ajutórele cerute de confesiunile române, ér de ale lorŭ săsescĭ tace, ca sĕ nu li se vedéscă liberala proporțiune purcesa din generositatea unui poporŭ de cultură. Când au cerutŭ Românii ajutórŭ pentru scólele lorŭ, ei încă n'au întârdiatŭ ca sĕ nu-șĭ ia; astfelŭ in 1883—1884 au datŭ romanilorŭ douĕ confesiunĭ câte 1000 fl. 2000 fl. și pentru scól'a lorŭ au datŭ 4000 fl. deși totŭ întrecu pe Românĭ în numerulŭ sufletelorŭ numai cu 100 suflete. Proporțiune constatată de ei publice în organulŭ lorŭ din anulŭ trecutŭ. Românii capătă pentru scólele lorŭ dreptŭ dotațiune anuală 227 fl. pe când sașii pentru a lorŭ aprópe la 1000 fl.

[5]) Insă numai cele săsescĭ, cele românescĭ nu. Sĕ nu esagerezŭ, că pre 1884 s'a preliminatŭ, ba chiar s'au făcutŭ 5 lampe pentru Românĭ, pentru carĭ se va fi preliminatŭ și petroleulŭ necesarŭ și acelea până astădĭ nu s'au ridicatŭ.

[6]) Câtŭ a costatŭ? Nu cumva la 10,000 fl.? Cam esorbitanta sumă. Insă atrebuitŭ sĕ se cumpere din grădina lui N. socrulŭ primarului și tatălŭ notarului actualĭ, ce și pre atuncĭ funcționau în aceste posturĭ. Apoi cum e lumea, representanța constatătóre mai numai din cumetrii pentru sprâncenele primarului și notarului votéză totŭ, căcĭ Romanulŭ erá silitŭ sĕ verse în alodiu tacse banalĭ pentru dreptulŭ sĕu de pășiunitŭ.

TELEGRAMA PARTICULARA A »GAZ. TRANS.«

Aradŭ, 1 Noemvre 1884.

Comitetulŭ partidei naționale opoziționale a candidatŭ din nou ca deputatŭ dietalŭ pe advocatulŭ Georghiu Lazarŭ, în cerculŭ electoralŭ alŭ Boroșneului, alŭ cărui deputatŭ se retrăsese.

DIVERSE.

China militară. — Sub acestŭ titlu, diarulŭ »Le Nord« publică mai multe amĕnunte asupra armatei chineze: Armata chinesă se compune din armata de operațiunĭ și armată de apĕrare. Armata de operațiunĭ cuprinde trei armate: armata Mandciuriei, armata Centrului și armata Turkestanului. Armata Mandciuriei nu numĕra în 1883 decâtŭ unŭ efectivŭ de 30,000 ómenĭ, dér acestŭ efectivŭ a crescutŭ în urmă printr'unŭ numĕrŭ óre care de voluntarĭ mongolĭ. Armata Centrului séu din Mongolia numĕră 30,000 ómenĭ; ea este destinată, în casŭ de rĕsboiŭ cu Rusia, sĕ apere drumurile din Mongolia, carĭ ducŭ la hotarele rusescĭ. Câtŭ pentru armata Turkestanului, care este de 40,000 ómenĭ, ea trebue sĕ acopere fruntaria occidentală; distanța cea mare nu'i permite a luá parte la operațiunĭ în jurulŭ Chinei. Efectivulŭ armatei de apĕrare séu alŭ armatei teritoriale se urcă, după statisticele oficiale, la 700,000 ómenĭ; în timpŭ de pace însă, elŭ este numai de 200,000 ómenĭ. Așa dér, efectivulŭ totalŭ alŭ armatei chineze în timpŭ de pace se urcă la 300,000 ómenĭ, și oficialŭ efectivulŭ acestei armate în timpŭ de rĕsboiu se evaluéză la unŭ milionŭ de ómeni. Fie-care corpŭ de armată provincială are mai multe dividiunĭ, alŭ cărorŭ numĕrŭ depinde de întinderea și trebuințele provinciei, și fie-care divisiune se compune din cincĭ tabere, carĭ, la rêndulŭ lorŭ, suntŭ împărțite în stațiunĭ de gardă, ast-felŭ că fie-care provinciă are o sistemă de posturĭ și de cordóne, carĭ forméză o rețea de linii strategice. Posițiunile cele mai însemnate suntŭ apĕrate de întăririĭ armate cu tunurĭ. Armamentulŭ celŭ vechiu a fostŭ mai pretutindenĭ înlocuitŭ cu unŭ altulŭ nou. Pe lângă vasele de rĕsboiu cele vechĭ, se aflá asemenea și vase de rĕsboiu cu aburĭ fórte bine echipate și avêndŭ, ca cea mai mare parte din întăririĭ, tunurĭ Krupp încărcându-se pela chiulată. S'au cheltuitŭ mai multe milióne cu construirea și cumpĕrarea de vase de resbelŭ cu aburĭ, după tipulŭ modernŭ și înființarea a mai multorŭ turnătorii de tunurĭ și a numĕróse arsenalurĭ în carĭ se fabrică totŭ felulŭ de arme și de munițiunĭ de resboiu. Tótă elita armatei a primitŭ puscĭ Mauser, și într'unŭ timpŭ fórte scurtŭ s'a cumpĕratŭ dela usina Krupp 150 tunurĭ, pentru locurile întărite, de 12, 15, 17 și chiar 21 centimetri și 275, tunurĭ de campanie încărcându-se pela chiulată. In fine, flota se compune dintr'unŭ mare numĕrŭ de vase cu aburĭ.

Unŭ întreitŭ omorŭ. — In 21 l. c. în casa zîdarului Focke Josef din Schneeberg, o comună în Bohemia s'au aflatŭ tăiațĭ în bucățĭ doi copii ai sĕi, unulŭ de 5, celalaltŭ de 3 anĭ, ér mama zidarului spândurată în mijloculŭ casei. Tóte trei omorurile le-a comisŭ Focke, pe care l'au și arestatŭ. Focke erá cunoscutŭ de mare bețivŭ și crudelŭ; femeea lui s'a sinucisŭ cu puținŭ timpŭ înainte și vĕduvului îi venise gustulŭ de însuratóre. Se bănuesce că și-a omorîtŭ copii și femeea, ca sĕ nu întimpine greutăți în ajungerea scopului de căsătoriă. Incarceratulŭ négă totŭ și mâncă cu mare poftă.

Din moștenirea lui Makart. — Evaluarea tablourilorŭ găsite în atelierulŭ și locuința rĕposatului artistŭ arată următórele resultate: patru tablourĭ de plafonŭ 8000 florinĭ, douĕ picture de florĭ 1200 florinĭ, patru tablonrĭ în formă rotundă în sala de mâncare (natură mórtă) 8000 florinĭ, familia baccantelorŭ 4000 florinĭ, o grupă de femei orientale 2000 florinĭ; tóte celelalte picturĭ micĭ, studii, împreună 12,000 florinĭ. In privința complectării ciclului »anotimpii« din care numai douĕ tablourĭ s'au terminatŭ (Primăvéra și Véra) nu se cunósce ideia artistului pentru »tómnă și érnă.' Se scie numai că pentru »tómnă' Makart cugetase o grupă de vênătorĭ și pentru »iarnă« scena animată a unui balŭ mascatŭ. Se va găsí óre unŭ artistŭ cu destulŭ talentŭ care sĕ îndrăsnéscă a complecta acésta serie?

Editorŭ: Iacobŭ Mureșianu.
Redactorŭ responsabilŭ: Dr. Aurel Mureșianu.

Cursulŭ la bursa de Viena
din 31 Octomvre st. n. 1884.

Rentă de aurŭ ungară 6%	123.20	Bonurĭ croato-slavone	100.—
Rentă de aurŭ 4%	93.70	Despăgubire p. dijma de vinŭ ung.	98.25
Rentă de hârtiă 5%	89.—	Imprumutulŭ cu premiu ung.	115.60
Imprumutulŭ căilorŭ ferate ungare	143.50	Losurile pentru regularea Tisei şi Segedinului	115.80
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (1-ma emisiune)	97.50	Renta de hârtiă austriacă	81.05
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (2-a emisiune)	119.50	Renta de arg. austr.	82.35
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (3-a emisiune)	115.25	Renta de aurŭ austr.	103.95
Bonurĭ rurale ungare	101.—	Losurile din 1860	134 30
Bonurĭ cu cl. de sortare	100.—	Acţiunile băncei austro-ungare	863 —
Bonurĭ rurale Banat-Timişŭ	100.—	Act. băncei de creditŭ ung.	288.50
Bonurĭ cu cl. de sortare	99.25	Act. băncei de creditŭ austr.	287.90
Bonurĭ rurale transilvane	100.20	Argintulŭ —.— Galbinĭ împărătescĭ	5.75
		Napoleon-d'orĭ	9.71½
		Mărcĭ 100 împ. germ.	60.—
		Londra 10 Livres sterlinge	122.30

Bursa de Bucurescĭ.
Cota oficială dela 20 Octomvre st. v. 1884.

	Cump.	vênd.
Renta română (5%).		»
Renta rom. amort. (5%)		»
» convert. (6%)	»	»
Împr. oraş. Buc. (20 fr.)	»	»
Credit fonc. rural (7%)	»	»
» „ „ (5%)	„	„
» » urban (7%)	»	»
» » » (6%)	»	»
» » » (5%)	»	»
Banca naţională a României		1390
Ac. de asig. Dacia-Rom.		367
« » » Naţională		237½
Aurŭ	7·25%	
Bancnote austriace contra aurŭ	2·07	2.08

Cursulu pieţei Braşovŭ
din 31 Octomvre st. n. 1884.

Bancnote românescĭ	Cump.	9.—	Vênd.	9.03
Argint românesc	»	8.90	»	9.—
Napoleon-d'orĭ	»	9.67	»	9.70
Lire turcescĭ	»	10.92	»	10.98
Imperialĭ	»	9.90	»	9.92
Galbenĭ	»	5.67	»	5.70
Scrisurile fonc. »Albina«	»	100.—	»	101.50
Ruble Rusescĭ	»	122. 5	»	123.—
Discontulŭ	»	7—10 % pe anŭ.		

Numere singuratice din „Gazeta Transilvaniei“ se potŭ cumpĕra în tutungeria lui Gross (în casa prefecturei.)

Acei domnĭ abonaţĭ ai noştri, cari au plătitŭ preţulŭ abonamentului pe jumĕtate de anŭ séu pe unŭ anŭ, înainte de 1-a Aprile a. c., sunt rugaţĭ a ne trimite diferenţa preţului urcatŭ dela 1 Aprile c., care pentru Austro-Ungaria face 2 fl., ér pentru România 8 lei.

ADMINISTRAŢIA „GAZ. TRANS.“

Tipografia Alexi Braşovŭ.